

## **Környezetvédelemmel kapcsolatos hírek, események Franciaország, 2013. augusztus**

Augusztus elején született meg szeptember elseji hatályba lépéssel az a miniszteri utasítás, ami a környezetvédelmi charta 7. cikkelyével (*article 7 de la Charte de l'environnement*) összhangban lehetővé teszi, hogy minden állampolgár a törvény adta kereteken belül beleszólhasson a környezetre hatással járó jogalkotási folyamatokba (*toute personne a le droit, dans les conditions et les limites définies par la loi, [...] de participer à l'élaboration des décisions publiques ayant une incidence sur l'environnement*). A jogszabály módosítja a nyilvánosság részvételéről rendelkező 2012-es törvényt<sup>1</sup> is, ami elsősorban a kisebb települések lakóinak biztosít a korábbinál nagyobb mozgásteret.

Jean-Marc Ayrault miniszterelnök még jauárban kérte föl körlevélben a tárcákat az ökológiai átmenettel kapcsolatos intézkedések életbe léptetésére. Az első hat hónap tapasztalatait a koordinációért felelős környezetvédelmi miniszter nyár közepén foglalta össze. Bővebben: <http://www.developpement-durable.gouv.fr/Les-lettres-de-cadrage.html>.

Társadalmi konzultáció indult a hormonháztartást megzavaró faktorokról az egészségügyi és a környezetvédelmi tárca együttműködésében. A 2012. szeptemberi országos környezetvédelmi fórumon (1841/PAR/2012) elhatározottak értelmében ez a kérdés egyike a nemzeti prioritásoknak. A konzultáció internetes felületén szeptember 20-ig bárki kifejthette álláspontját és megtekinthette az [ezzel kapcsolatos jelentést](#) is.

A tárca közleménye emlékeztet arra, hogy számos, köznapi használatban lévő anyag okozhatja a hormonháztartás fölburulását, tágabban értelmezve pedig humán-egészségügyi és környezetvédelmi kockázatokat jelent. A legfontosabb föladat a különösen veszélyeztetett populáció (várandós anyák, kisgyerekek) ilyen faktoroknak való kitettségének csökkentése, majd a közvetlen egészségügyi és környezeti, valamint közvetett gazdasági és szociális kockázatok csökkentése. A jelentés aláhúzza a kutatás fontosságát, javasolja az ilyen jellegű tevékenység fokozását és az innovációt helyezi a kidolgozandó nemzeti stratégia középpontjába.

Az ott található természeti és kulturális értékekre való tekintettel újabb 12 helyszín [kapott védelmet](#) (*site classé*) augusztus végén, ezzel 26-ra nőtt a 2013. augusztus végéig kiadott ilyen minősítések száma.

A zöldek ([EELV](#)) nyári egyetemén jelentette be Philippe Martin környezetvédelmi miniszter az új „széndioxid-adó” (*taxe carbone*) bevezetését, ami érdekes módon nem csak a jobb-, de a baloldalon is kritikákat váltott ki – [írta a Le Point augusztus 23-án](#). A támogatók között sorolta föl Cécile Duflot minisztert és Pascal Canfin államtitkárt (mindketten az EELV tagjai), akik nem rejtették véka alá, hogy ezt már Nicolas Sarkozy is megfogalmazta köztársasági elnökként, de a bevezetését nem sikerült megoldania. A Nemzetgyűlés szocialista frakciójának elnöke, Bruno Le Roux ugyanazt hangoztatta, mint Najat Vallaud-Belkacem kormányzóvivő, miszerint „ez nem egy fiskális büntetés, ellenkezőleg, ez egy olyan dolog, ami nem fog új bevételeket hozni a költségvetésnek, de a magatartás-formák megváltoztatására ösztönöz az ökológia terén”. Guillaume Garot élelmiszer-gazdaságért felelős államtitkár úgy fogalmazott, mivel tisztában vannak azzal, hogy az adóterhek már nagyon nem növelhetők, a *taxe carbone* nem fog érdemi adóötletet jelenteni.

---

<sup>1</sup> loi de 27 décembre 2012 relative à la mise en œuvre du principe de participation du public

Az ellenzök között van természetesen Marine Le Pen, a Front National elnöke, aki szerint egy zöldnek álcázott, de elfogadhatatlan adóteherről van szó: amiről Nicolas Sarkozy álmodott, azt François Hollande megvalósította. Szerinte a *taxe carbone* olyan új adó, ami a már amúgy is pénzügyi erejük végére ért háztartásokat és kisvállalkozásokat fogja sújtani. Az FN elnökhelyettese, [Florian Philippot](#) is azon a véleményen volt, hogy ez az adó a környezetvédelem tisztán fiskális megközelítését jelenti, szerinte az ökológia kapcsán egy teljesen új értelmezésre lenne szükség, aminek alapja egyes tevékenységek re-lokalizációja. [Laurent Wauquiez](#) (UMP) szerint csupán egy újabb adóemelésről van szó, amit el kell utasítani. Meglepő volt viszont [François Rebsamen](#), a PS szenátusi frakciója elnökének nyilatkozata, aki azt mondta, nem támogatja ennek az adónak a bevezetését, mivel szerinte az olyan fiskális eszközök, amiket az ökológiai átmenet érdekében be kell vezetni, nem lehetnek büntető jellegűek.

A „kivárák”, „óvatosak” között sorolta föl a lap [Benoît Hamon](#) (PS) államtitkárt, aki szerint az adó Hollande elnök egyik választási ígéretének megvalósítását szolgálja, ugyanakkor úgy fogalmazott, „az ilyen intézkedések stresszelik az alsó és középosztályt, ezért vitákra adnak okot”. Szintén ebbe a körbe tartozik Stéphane Le Foll, aki ellenez minden olyan adót, ami nem viszi érdemben előre a környezetvédelem ügyét, ám Hamon-nal együtt előbb a részleteket szeretné megismerni, és csak utána foglalna határozott állást.

A Le Monde augusztus 24-i számában is a *taxe carbone* volt a téma, a lap szerint François Hollande a koalíciós partner zöldeknek ([Europe Écologie-Les Verts](#), EELV) kívánt egy gesztust tenni azzal, hogy újra napirendre került a Nicolas Sarkozy elnöksége alatt az Alkotmányügyi Tanács által leállított elképzelés, noha a PS berkeiben egyre komolyabb aggodalmak fogalmazódtak meg a franciákra nehezedő adóterhek emelkedése miatt. A PS-nek ugyanis fontos a zöldek támogatása a kormányban, Delphine Batho július eleji menesztése<sup>2</sup> (1668/PAR/2013) ugyanis komoly feszültségeket gerjesztett és a zöldek részéről többen fölvetették, hogy nem érdemes a kormányban maradniuk, mivel a PS vaéójában érzéketlen a környezetvédelem iránt – végül azonban minden maradt a régiiben. A lap kicsit cinikusan fogalmazott Philippe Martin bejelentése kapcsán, miszerint „ez akár egy szép álom beteljesülése is lehetne, amikor a kormány érdemben foglalkozni kezd a környezetvédelemmel és határozott lépéseket is tesz ennek érdekében”. A miniszter határozott bejelentést tett arra vonatkozóan, hogy a „klíma-energia hozzájárulás” (*contribution climat-énergie*) érdekében már megszületett a döntés (*une décision actée*) a *taxe carbone* bevezetéséről, amit a zöldek régóta szeretnének elérni – ám érdemi részletekkel nem szolgált. Megjegyezte viszont, hogy ez része lesz a jövő évi költségvetésről szóló törvénynek, viszont a bevezetés üteme még egyeztetés tárgyát képezi (*ez így is történt, bevezették, de igazán érezhető hatása csak 2015-től lesz*). Najat Vallaud-Belkacem kormánybiztos egy nappal később igyekezett relativizálni a bejelentést azzal, hogy nem új adóról van szó, hanem az energiával kapcsolatosan már meglévők zöldítéséről (*ez a kijelentés viszont nem állta meg a helyét* – v.ö. 2435/PAR/2013). Philippe Martin még egy „ajándékot” adott a zöldeknek: az eredeti elképzelésekkel ellentétben mégsem csökken 2014-ben 10%-kal az országos energia- és környezetgazdálkodási ügynökség ([ADEME](#)) büdzséje, hanem megmarad a 2013-as szinten. A zöldek öröme tapintható volt, François de Rugy, a Nemzetgyűlés ökológiai frakciójának társelnöke „nem elhanyagolható fontosságúnak” nevezte a bejelentéseket, és még [Jean-Vincent Placé](#)<sup>3</sup> (EELV) is üdvözölte őket, noha a mostani köztársasági elnöki ciklus

---

<sup>2</sup> Mint ismeretes, Jean-Marc Ayrault kormányfő javaslatára François Hollande köztársasági elnök azonnali hatállyal fölmentette tisztségéből [Delphine Batho](#) környezetvédelmi, fenntartható fejlődési és energetikai minisztert. Utódául [Philippe Martin](#) nevezte ki, a volt és új tárcavezető közötti átadás-átvételre július 3-án sor került.

<sup>3</sup> Szenátor, a Szenátus [Europe Écologie-Les Verts](#)-frakciójának elnöke.

első évét szerinte „összességében elszúrták” (*globalement ratée*). Hozzátette, úgy látszik, a kormánynak szándékában áll „ökológiai jeleket” fölmutatni politikájában. Philippe Martin a Nouvel Observateur honlapján aznap este megjelent interjújában azt nyilatkozta, az ökológiai átmenetről szóló törvény nem konkrét programot, hanem elérendő célokat fog megfogalmazni és ehhez adja meg a keretet – miközben a zöldek olyan kézzel fogható elemeket várnak, mint például a fessenheim-i reaktor bezárása. A bejelentésekkel is összefüggésben a zöldek között sokan gondolják úgy, hogy Delphine Bathi menesztésével még nyertek is, sőt „Martin zöldebb, mint ő és jobban tudja láttatni a környezetvédelmet”. Pascal Canfin (EELV) kifejtette, már megmutatták, hogy a baloldal alatt nem lehet nem teljesíteni a környezetvédelemmel kapcsolatosan tett ígéreteket, ellenkező esetben számolni kell a zöldek távozása miatt keletkező politikai krízissel. (*Júliusban kiléphetek volna a kormányból Batho menesztésének apropóján, de akkor sem tették meg.*) A nyári egyetemet az EELV a kormányban töltött első év mérlegének meghozására is föl akarta használni, ennek kritikáit jelentősen tompította Martin két bejelentése – a Le Monde szerint ezeket követően a zöldek „még nehezebben csaphatják rá az ajtót a szocialistákra”, még akkor is, ha az EELV vezetése ezt igyekszik elkendőzni. Az is tény viszont, hogy a zöldek még több kérdésben akarnak számukra kedvező döntést kicsikarni a kormányból, ilyen pl. a benzin és a dízel üzemanyag árának közelítése, a nukleáris energia vagy a biológiai sokféleség kérdése.

A Le Monde kapcsolódó cikkében megjegyezte, hogy a „klíma-energia hozzájárulás” (*contribution climat-énergie*) valójában [Nicolas Hulot](#) 2007-es köztársasági elnök-jelölti kampányában jelent meg először az általa javasolt „ökológiai paktumban”, amit először Nicolas Sarkozy „melegített föl”, ám saját kormánytöbbsége ennek elvetésére kényszerítette. Philippe Martin mindenesetre ragaszkodott ahhoz, hogy a mostani elképzelés nem a *taxe carbone* egy új verziója, hanem egy olyan, az energetikai átmenethez kötődő eszköz, amivel az energiaárak folyamatos növekedése miatti, elsősorban a társadalom alsóbb rétegeit érintő vásárlóerő-csökkenést kompenzálni lehessen. A Jean-Louis Borloo minisztersége idején kidolgozott elképzelés szerint a „szennyező fizet” elvet kívánták alkalmazni, ezen keresztül csökkenteni a fosszilis energiahordozók fölhasználását és az üvegház-hatású gázok (ÜHG) kibocsátását, alkalmazva ezt a háztartásokra és a vállalati szférára egyaránt. A cikk szerint az akkor még „contribution énergie-climat”-nak (CEC) hívott mostani *taxe carbone*-nal Nicolas Sarkozy akart komoly politikai tőkét kovácsolni az EP-választások másnapján, amikor az Europe Écologie történelminek mondható 16,3%-os eredményt ért el. „Exhumálta tehát a korábbi javaslatot”, Michel Rocard kinevezte egy szakértői konferencia elnökének, aki végül 2009. július végén átadta az elkészített anyagot az elnöknek. Ebben a CEC-t minden tonna kiocsátott széndioxid után 32 euróban határozták meg a bevezetés első évében, majd évente 5%-kal növelték volna egészen 2030-ig, amikor elérte volna a 100 eurót. A szakértők szerint a kiindulási összeg egyszerre tette „hihetővé és hatékonyá” a javaslatot. Az akkori jobboldali többség viszont mindent megtett annak érdekében, hogy a rendelkezés ne léphessen működésbe, az ipari lobbis pedig elérte, hogy ennek terheit kizárólag a lakosság viselje, a derogációk száma pedig egyre nőtt, még a legszennyezőbb vállalatok esetében is. A parlament által elfogadott szöveg végül hihetetlenül bonyolult lett, amit az Államtanács azzal az indokkal helyezett hatályon kívül, hogy az ellentétes a klímaváltozás elleni küzdelem céljaival és nem teljesül az egyenlő társadalmi közteher-viselés elve. A javított vagy új törvényt viszont már nem készítette el az előző kormányzat.

François Hollande elnökválasztási kampányának egyik ígérete volt az energetikai átmenet mint prioritás, ám a 2013-as költségvetésben ennek nem volt pénzügyi vetülete. Ennek nyomán a Nemzetgyűlés szocialista és zöld képviselői 2013. június 4-én egy határozatot fogadtak el, amiben ennek megteremtését kérték a 2014. évi költségvetésről szóló törvényben. Philippe Martin a zöldek nyári egyetemén még úgy fogalmazott, a CCE semmilyen terhet

nem jelent majd a termelő vállalatoknak, mivel a versenyképességet nem akarják rontani, a cél a szennyezés megadóztatása (*a kettő bizonyos mértékig kizárja egymást*), és igyekeznek a minél jobb „finomhangolásra”, hogy a gazdaság egyes ágazatainak sajátosságait figyelembe vegyék. A lap idézi Laurent Baumel-t (PS), aki fölhívta a figyelmet arra, hogy a CCE bevezetése „nyugtalaníthatja” a franciákat, ezért annak kizárólag az ökológiai átmenetre kell fókuszálnia, ezen túlmenő többlet-teherről nem lehet szó.

Az [Est Republicain szeptember 1-i száma](#) halpusztulásról számolt be. Az értesülések szerint a kelet-franciaországi Vogézekben a Bresse folyó több száz haltetemet sodort, az országos vízi és vízi ökoszisztéma-hivatal (*Office national de l'eau et des milieux aquatiques*, [Onema](#)) még nem rendelkezett információkkal ennek okáról. Szerintük a környéken jelentős az emberi tevékenység, több törpe vízierőmű is működik, de nem zárható ki egy rosszul sikerült orvhalászat sem. A természeti jelenségekkel összefüggő halpusztulás valószínűsége viszont kicsi, mert nem lassú folyású, hanem kifejezetten vadvízi szakasról volt szó. [Ugyanezen lapszám adott hírt](#) a Vesoul mellett bekövetkezett balesetről, ahol 900 liter már gyomirtó szerrel vegyített permetlé ömlött ki az útestre, veszélyeztetve a közeli Romaine folyócskát és a vele kapcsolatban lévő tavakat. Szerencsére a szennyezést sikerült közömbösíteni, a toxikológiai vizsgálatok pedig kizárták a komolyabb környezetkárosítás veszélyét.

**Somogyi Norbert, Párizs**